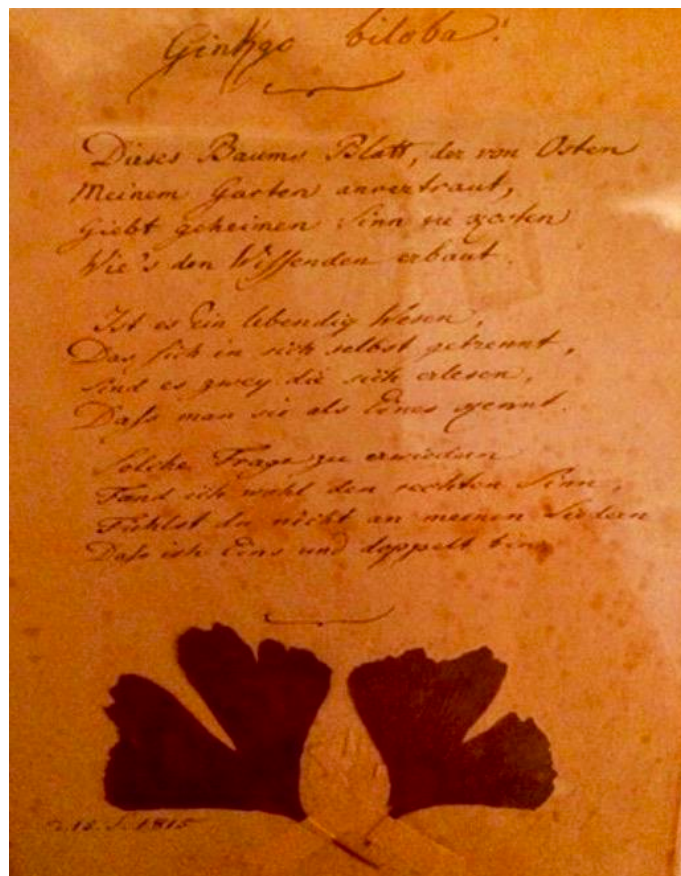

Het blad van de Ginkgo biloba – foto genomen op de expositie: Goethe. *Verwandlung der Welt*, Bonn, 2019.

Het was op de tentoonstelling *Goethe. Verwandlung der Welt*, Bonn, 2019, waar de afbeelding van de Ginkgo biloba mij zo trof.

*“Het blad van deze boom, dat vanuit het Oosten aan mijn tuin is toevertrouwd, geeft aan hen die het weten een
geheime betekenis aan de heerlijkste vrucht.
Als het een levend wezen is dat zich heeft afgescheiden,
als er twee zijn die elkaar onderscheiden, dan verschijnen ze als paren.
Om zo’n vraag te beantwoorden heb ik de juiste gevonden,
heb je niet het gevoel dat ik één en dubbel ben?”*

(Vrije vertaling naar Goethe, *Ginkgo biloba*)

Eén en dubbel.

Afgescheiden en verbonden. Een klein blad als richtingaanwijzer — niet als verklaring, eerder als vraag die blijft resoneren.

Eén en dubbel

Goethe als kompas voor een levende vorm

De wereld verandert niet alleen door menselijke handelingen, maar ook door verschuivende manieren van waarnemen. Soms voltrekt die verandering zich geruisloos, onder de huid van de tijd, daar waar aarde, lichaam en bewustzijn elkaar raken.

Wat mij in Goethe raakt, is niet in de eerste plaats zijn intellectuele reikwijdte, maar zijn manier van kijken. Voor hem lijken kunst, natuur en wetenschap geen gescheiden domeinen te zijn, maar verschillende manieren om deel te nemen aan één levend proces. Waarnemen betekent dan geen afstand nemen, maar betrokkenheid: een ontmoeting waarin mens en wereld elkaar wederzijds vormen.

Die houding — aandachtig, liefdevol, zonder oordeel — is geen methode. Eerder een innerlijke afstemming. In Goethe's werk verschijnt de wereld niet als object, maar als beweging. Vorm is nooit vast; zij is onderweg. Wat wij zien, is een moment in een voortdurende transformatie.

Kleur speelt daarin een bijzondere rol. Niet als versiering, maar als levenskracht. Kleur als een levende huid — alsof de aarde erdoor ademt. Wanneer licht door pigment stroomt, verschijnt niet alleen de zichtbare natuur, maar ook iets wat haar bezielt: beweging, spanning, ritme. In dat opzicht wordt schilderen minder een afbeelding dan een resonantie — een meebewegen met wat leeft.

In het werk van kunstenaars die zich tot Goethe's denken hebben verhouden, duikt dat zoeken telkens opnieuw op, elk in een eigen gedaante. Bij Turner wordt kleur een kosmische ademhaling: vernietiging en wedergeboorte, duisternis en licht, angst en hoop. Zijn schilderijen tonen geen gebeurtenissen, maar krachten — bewegingen die groter zijn dan het menselijk perspectief. Bij Mondriaan wordt de zoektocht stiller, strenger: een reductie, een terugbrengen van vorm tot haar oervorm, tot dragers van een onderliggende orde. En bij Twombly is het alsof de hand probeert te volgen wat zich net vóór de vorm afspeelt: lijnen als sporen van een tastende, denkende beweging.

In *Faust* krijgen deze krachten een stem in de figuur van de Aardgeest. Niet als mythische decoratie, eerder als verbeelding van een werkelijkheid die door alles heen werkt. De Aardgeest spreekt waar vorm nog beweging is en beweging nog wil. Hij herinnert eraan dat geen enkel lichaam ophoudt bij zijn huid — dat mens, aarde en adem deel uitmaken van één levende samenhang.

In *Oneness* en in de houten sculptuur *Eenling* zoek ik daarom niet naar representatie, maar naar aanwezigheid. *Eenling* is een eivormig lichaam, uit hout gehouwen, met barsten die vanuit het hart naar buiten lopen. Niet als breuk, maar als opening. Als een plaats waar binnen en buiten elkaar raken — en waar iets zichtbaar wordt dat zich niet gemakkelijk laat vastleggen.

Sculptuur Oneness: Omtrek midden 150 cm, diameter 47,5 cm, lengte 90 cm

Meer over mijn project *Vliedgrange* vind je op mijn website onder 'Projecten'.

Februari 2026

Ingrid van de Linde

